

BoekStart

Boekidee voor de kinderopvang

1,2 ... tel je mee?

Concept en illustraties van Deborah van de Leijgraaf

Uitgave van Ploegsma | Bora 2020

Kartonnen boek met 10 dubbele bladzijden, geen tekst

Als je in je verbeelding rondloopt in dit boek kun je je hart ophalen aan de sfeer van aarde, gras, takjes, bloemen, blaadjes, zeewier en dennenbomen, die op een gestileerde manier zijn afgebeeld. Er is amper een menselijk product te bekennen, de bladzijden ademen een en al natuur uit. Heel typisch voor een boekje met een keurmerk voor behoud van oerbossen. Er lopen, hangen, klimmen en zwemmen ook nog dieren in rond. We zien eerst 1 stinkdier, 2 egels, 3 luiaards, 4 narwallen en 5 pantertjes. Dat zijn niet de eenvoudigste dieren om te kennen maar daarna zien we 6 vossen, 7 bijen, 8 poezen, 9 kikkers en 10 beertjes. Ondertussen heb je ze vast allemaal geteld en dat is precies de bedoeling van dit boek. Prachtig!

Voor peuters

Je merkt het vanzelf of een peuter spontaan toe is aan leren tellen. Jongste peuters kennen meestal een paar telwoorden. Die hebben ze opgepikt als ze je ritmisch hebben horen tellen, bijvoorbeeld de treden van een trap. Je kunt het vergelijken met een versje of hoe je tot tien telt bij een verstopspelletje. Ze krijgen besef dat het met hoeveelheden te maken heeft, maar welk telwoord bij welke hoeveelheid hoort, weet een kind van twee jaar nog niet. Een half jaar later kun je ze wel vragen om twee boekjes te pakken. Peuters van drie jaar kunnen de telrij tot en met vijf opzeggen (akoestisch tellen), maar vaak doen ze dat nog niet in de goede volgorde of slaan een telwoord over. Pas als ze vier jaar zijn, kunnen ze synchroon tellen tot vijf, d.w.z. voorwerpen een voor een aanwijzen en bij ieder voorwerp het juiste telwoord zeggen.

Vorbereiding

Met een boek als dit kun je peuters veel plezier laten beleven, omdat het zo prettig van sfeer is en met aantrekkelijke dieren. Je bedenkt vooraf goed met welke peuters je dit boek wilt lezen en hoe je dat gaan doen.

- Weet je wat je van welke kinderen kunt verwachten? De hersentjes van peuters moeten rijp zijn om te kunnen tellen, je kunt dat niet forceren. Gebruik de informatie over hoe het proces van leren tellen in deze fase verloopt. Dan kun je inschatten hoe je het beste bij iedere peuter aansluit bij zijn ontwikkeling en zijn gevoel en kennis voor getallen stimuleert.
- Voorwerpen, dieren en bijvoorbeeld auto's tellen vinden peuters op een bepaald moment leuk om samen met jou mee bezig te zijn. Dit boek biedt hier perfect de mogelijkheid toe. De dieren staan zo duidelijk verspreid op de bladzijde, dat een peuter ze vanzelf aan zal tikken. Als dat gebeurt, laat jij horen hoe je telt en de kans is groot dat de jongste peuters je beginnen te imiteren en de oudste of ervaren peuters zelf al redelijk tot vijf kunnen tellen. Je bedenkt hoe je kunt variëren, zoals: om de beurt, samen, elkaar nadoen, een plaat zoeken of een cijfer zoeken en daarbij de dieren tellen.
- De cijfers staan op iedere prent groot en duidelijk afgebeeld. Dit is uitstekend voor de ontluikende gecijferdheid. Peuters leren die cijfers steeds beter herkennen. Maak een kind hier spelenderwijs op attent: 'Hier staat 4. Er zwemmen 4 narwallen in de zee'.

Introductie

Door het onderwerp in een boek te introduceren roep je er niet alleen belangstelling voor op maar ook voorkennis.

- **Hoeveel?**

Doel: voorkennis oproepen, wat weten de peuters al van tellen en getallen

- » In dagelijkse situaties wordt best vaak geteld of wordt over getallen en hoeveelheden iets gezegd: 'Met hoeveel kinderen zitten we aan tafel'; 'Er zijn al twee kinderen die hun jas aan hebben'; 'We hebben vijf mandarijntjes, voor ieder een'. Let er nu extra op dat je niet alleen het getal noemt, maar dat je ook even telt: een, twee, drie vier kinderen. Merk je welke kinderen hier alert op reageren? Dan heb je een mooi bruggetje naar het boek.

- **Twee handjes op de tafel**

Doel: door te zingen spelenderwijs de aandacht richten op tellen en getallen

- » Door het liedje 'Twee handjes op de tafel, twee handjes in je zij' te zingen kun je leuk aansluiten met een gesprekje over hoeveel handjes, armen, vingers, voeten en teentjes de kinderen hebben. Er zijn nog meer liedjes geschikt, bijvoorbeeld: 'Ik zag twee beren broodjes smeren', 'Hoedje van papier', 'De zevensprong', 'Berend Botje', 'Er zaten zeven kikkertjes'.

Voorlezen

Met dit boek kun je fijn interactief bezig zijn. Waar kun je op letten?

- Peuters kunnen zelf al een heleboel met dit boek, als je ze de kans geeft om het goed te ontdekken. Dat gaat het beste als je het met één kind leest. Je kunt je dan goed afstemmen op wat deze peuter al weet en kan, bijvoorbeeld het tempo aanpassen waarop jij of het kind telt. Met twee of drie kinderen is het de kunst om ze op elkaar te laten reageren. Ze corrigeren elkaar spontaan, bijvoorbeeld als een kind een getal overslaat.
- Er staat geen tekst in het boek. Toch is er een hoop bij te vertellen. Welke dieren er in staan bijvoorbeeld. Een paar zijn best moeilijk zoals het stinkdier, de luiaard en de narwal. Je gebruikt die namen gewoon, beschrijft hoe het dier eruit ziet en laat de kinderen vertellen wat ze doen. Je maakt er mooie zinnen van als kinderen iets met twee of drie woorden zeggen, bijvoorbeeld 'Slapen in boom'. Je geeft als feedback en vult aan: 'De luiaard ligt op een tak van de boom. Hij slaapt. Hij is een beetje lui.'

Activiteiten

Door na het voorlezen een betekenisvolle activiteit te doen, zorg je voor nog meer plezier en meer verwerking.

- **Speelgoeddieren**

Doel: verdiepen van het plezier in tellen en versterken van deze vaardigheid

- » Verzamel een aantal kleine speelgoeddieren. Liefst van elk soort een hoeveelheid, niet meer dan 10, bijvoorbeeld: 2 giraffen, 3 leeuwen, 5 varkens, 7 paarden en 10 kippen. Sorteren is een vaardigheid die ook bij beginnende gecijferdheid hoort. Vraag de peuters om dezelfde dieren bij elkaar te zetten. Hoeveel zijn het er van ieder? Tellen maar! En zet nu eens 4 kippen bij elkaar, 2 leeuwen en 5 paarden.

- **Ik zie 3 beren**

Doel: oefenen met tellen van de dieren uit het boek

- » Maak van een of meer prenten, afhankelijk van tot hoeveel de kinderen kunnen tellen, een kopie en knip de dieren los. Geef opdrachtjes, bijvoorbeeld: 'Ik zie een heleboel beren, leg er maar eens drie bij elkaar' Het tellen doe je samen of je helpt waar dat nodig is.